

Uitvoeringsbeleid baggeren

Auteur: Johan Vermeulen

Status: definitief

Datum: oktober 2018

waterschap
**Hollandse
Delta**

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	1
1.1	Doel en afbakening van het uitvoeringsbeleid	1
1.2	Participatie	1
1.3	Opbouw van deze notitie	2
2	Doelen en uitgangspunten baggeren	3
2.1	Doelen baggeren	3
2.2	Uitgangspunten baggeren.....	3
3	Relevante wet- en regelgeving	5
3.1	Internationaal	5
3.1.1	Kaderrichtlijn Water	5
3.2	Nationaal.....	5
3.2.1	Waterschapswet	5
3.2.2	Waterwet.....	5
3.2.3	Besluit bodemkwaliteit.....	6
3.2.4	Besluit lozen buiten inrichtingen	6
3.2.5	Wet Natuurbescherming	7
3.3	Provinciaal.....	7
3.3.1	Waterverordening Zuid-Holland	7
3.3.2	Reglement van bestuur voor waterschap Hollandse Delta.....	7
3.4	Waterschap Hollandse Delta	7
3.4.1	Waterbeheerprogramma	7
3.4.2	Keur, legger en algemene regels.....	8
3.4.3	Nota toetsingskaders en beleidsregels voor het watersysteem 2014	8
4	Uitwerking uitgangspunten	9
4.1	Wanneer baggeren?.....	9
4.1.1	Baggercyclus	9
4.1.2	Richtlijnen baggeren.....	9
4.1.3	Maatwerk brede en diepe wateren.....	10
4.1.4	Periode van het baggeren	10
4.1.5	Vijfdagenregeling	10
4.2	Afzet van bagger	10
4.2.1	Mogelijkheden afzet bagger.....	11
4.2.2	Bijzondere situaties.....	12
4.2.3	Vergoeding grote hoeveelheden bagger	12
4.3	Baggeren en de omgeving	13
4.3.1	Samenwerking gemeenten en andere (semi) overheden	13
4.3.2	Plannen van derden en baggeren	14

1 Aanleiding

Door de Verenigde Vergadering van het waterschap is op 28 september 2017 de Kaderstelling Baggeren vastgesteld. Binnen deze kaderstelling is het baggerproces tegen het licht gehouden en zijn bestuurlijke keuzes voorgelegd voor de toekomstige inrichting van het baggerproces. Dit is gedaan aan de hand van een aantal thema's. De thema's betreffen:

1. De onderhoudscyclus
2. Baggeren tot vaste bodem
3. Onderhoud door WSHD of derden
4. Afzet en afvoer van bagger
5. De uitvoering van het baggerproces

Deze nota betreft de uitwerking van thema 4. Bij het thema '4. Afzet en afvoer van bagger' is het zoeken naar mogelijkheden om zoveel mogelijk bagger af te zetten en zo weinig mogelijk af te voeren. Daarin is wet- en regelgeving voor een groot deel bepalend. Door middel van beleid kan deze wet- en regelgeving nader ingevuld worden om te komen tot een situatie van een kostenefficiënte afzet en afvoer van bagger. In het voorliggende uitvoeringsbeleid wordt dit verder uitgewerkt. Het uitvoeringsbeleid baggeren vervangt het statische gedeelte van het Meerjarenbaggerplan 2012-2018.

Van de vijf thema's zijn de eerste twee thema's (de onderhoudscyclus en baggeren tot de vaste bodem) nader uitgewerkt voor bestuurlijke besluitvorming. Daarbij is door de Verenigde Vergadering in 2017 het besluit genomen om naar een onderhoudscyclus van 8 jaar te gaan en om het principe van baggeren tot de vaste bodem los te laten. De andere thema's zijn de afgelopen periode verder uitgewerkt. De invulling van de thema's 3 (onderhoud door WSHD of derden) en 5 (uitvoering baggerproces) worden in een aparte notitie voor het college verder uitgewerkt.

1.1 Doel en afbakening van het uitvoeringsbeleid

Het doel van het uitvoeringsbeleid is het vastleggen van de kaders en uitgangspunten voor het baggeronderhoud van wateren en van de keuzes die het waterschap gemaakt heeft voor een goede uitvoering van dat onderhoud. De nota geeft de algemene principes weer die gehanteerd worden bij het plannen en uitvoeren van het baggeronderhoud door Hollandse Delta. Het beleid is van toepassing op de wateren waar Hollandse Delta zelf onderhoudsplichtig is voor het baggeren. De nota beperkt zich tot het onderhoudsbaggeren. Met dit baggeren (ook wel groot onderhoud genoemd) wordt een oppervlaktewaterlichaam (Keur artikel 2.5) geschoond en wordt de watergang niet groter of dieper gemaakt. Het buitengewoon onderhoud, zoals benoemd in artikel 2.6 van de Keur, waarbij het profiel van een oppervlaktewaterlichaam wordt aangepast, valt buiten de reikwijdte van deze nota.

1.2 Participatie

Tijdens de agrarische informatieavonden in het voorjaar 2018 is door middel van workshops aan deelnemers gevraagd naar de ervaringen met het baggerproces. Het ging daarbij om de vraag welke zaken naar tevredenheid gaan, wat er verbeterd kan worden en er was ruimte om suggesties en ideeën aan te dragen. Een aantal verbeterpunten of suggesties betreffen duidelijke communicatie bij het baggeren (vooral het moment van baggeren en de locatie waar er gebaggerd wordt) en gebiedskennis bij medewerkers van het waterschap en aannemer. Ook wordt gesuggereerd om zoveel mogelijk zaken te integreren (maaien, weghalen overhangend hout, reparaties aan beschoeiingen en het baggeren), zodat de overlast beperkt wordt. Over de zogenaamde Vijfdagenregeling heerst tevredenheid. Het beleid geeft op hoofdlijnen richting aan de genoemde punten.

1.3 Opbouw van deze notitie

De nota is zo opgebouwd dat na de aanleiding, doel en afbakening in hoofdstuk 2 de doelen en uitgangspunten van het baggeren beschreven worden. Deze vormen het uitgangspunt voor de volgende twee hoofdstukken, waarbij in hoofdstuk 3 de relevante wettelijke kaders met betrekking tot baggeren zijn beschreven, als ook de raakvlakken met het beleid en programma's van het waterschap. De beleidsmatige uitgangspunten die invulling geven aan de doelen en strategische uitgangspunten worden in hoofdstuk 4 nader toegelicht.

2 Doelen en uitgangspunten baggeren

2.1 Doelen baggeren

Het baggeren van oppervlaktewaterlichamen heeft tot doel om de aan- en afvoercapaciteit in stand te houden en om de waterkwaliteit te behouden en te verbeteren.

Wanneer een oppervlaktewaterlichaam niet voldoende op diepte gehouden wordt, neemt de aan- en afvoercapaciteit af en dit kan uiteindelijk leiden tot problemen in de vorm van onvoldoende waterafvoer bij (extreme) neerslagsituaties of juist tot onvoldoende aanvoer van water in droge periodes. Onvoldoende waterafvoer leidt tot hogere waterpeilen bovenstrooms en zorgt voor een verhoogde kans op wateroverlast vanuit het oppervlaktewatersysteem. Bij onvoldoende wateraanvoer kan er verdroging optreden van bijvoorbeeld natuur- en landbouwgebieden. Een ander gevolg is dat er minder doorspoeling mogelijk is, wat kan leiden tot waterkwaliteitsproblemen. Dit onder meer omdat stilstaand water sneller opwarmt en algenbloei en de vorming van blauwalg meer kans krijgen.

Baggeren heeft ook een effect op de chemische en ecologische waterkwaliteit. Door het verwijderen van bagger worden ook stoffen zoals nutriënten verwijderd. Daarmee is er een positief effect op de waterkwaliteit en als gevolg daarvan op de ecologische kwaliteit. Omdat afbraakprocessen in de bagger zuurstof verbruiken en aan het water onttrekken lopen ondiepe sloten met veel bagger het risico zuurstofloos te worden. Dit heeft een weerslag op de aanwezige flora en fauna. Verder is het in een dikke baggerlaag moeilijk voor wortelende waterplanten om zich te vestigen. De kans is dan aanwezig dat er alleen nog maar kroos zal groeien.

2.2 Uitgangspunten baggeren

De hierboven genoemde doelen in combinatie met de ambities en het beleid van het waterschap leiden tot de onderstaande uitgangspunten.

- a) Bij het baggeren worden oppervlaktewaterlichamen op de benodigde afmetingen gehouden die nodig zijn voor de aan- en afvoer van voldoende water, de waterkwaliteit en de gebruiksfuncties.

Het waterschap handelt proactief om te voorkomen dat er problemen ontstaan met betrekking tot de water aan- en afvoer, de waterkwaliteit en gebruiksfuncties. Daarbij wordt conform een cyclus gecontroleerd of watergangen nog aan de benodigde afmetingen voldoen.

- b) Baggeren, zoals bedoeld in dit uitvoeringsbeleid, beperkt zich tot de leggermaten of, indien de werkelijke afmetingen groter zijn dan de leggermaten, tot de werkelijke aanwezige situatie (de vaste bodem). Waar mogelijk wordt maatwerk toegepast, rekening houdend met het uitgangspunt onder a.

Het baggeren gaat om onderhoudsbaggeren, waarbij er op regelmatige basis wordt gebaggerd, zodat oppervlaktewaterlichamen voldoen aan de leggermaten of de werkelijke situatie zoals deze aanwezig is. Wanneer er een overcapaciteit aanwezig is, wordt in principe zodanig gebaggerd dat deze overcapaciteit behouden blijft. Op basis van de systeembeoordeling van het watersysteem en de daaruit volgende maatregelen zal de bepaald worden of en waarvoor deze overdimensionering ingezet moet gaan worden. Er zijn situaties waarbij de overcapaciteit zodanig groot is, dat inzet hiervan in de komende jaren niet nodig is. Hier kan maatwerk toegepast worden. Baggeren tot voorbij de vaste bodem wordt gezien als buitengewoon onderhoud. In een dergelijk geval wijzigt het profiel van een oppervlaktewaterlichaam. Het uitvoeringsbeleid baggeren is hierop niet van toepassing.

- c) De uitvoering van de baggerwerkzaamheden past binnen de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

De nu geldende wet- en regelgeving is beschreven in hoofdstuk 3. De uitvoering van het baggeronderhoud moet voldoen aan de regels die vanuit Europa, door het rijk en de provincie opgelegd zijn. Daarnaast is de verordening (de Keur), het beleid en legger van het waterschap zelf van toepassing.

- d) Het baggerproces (zowel uitvoering, als voorbereiding) gebeurt op een kosteneffectieve manier, waarbij de kosten zo beperkt mogelijk gehouden worden.

Het waterschap heft belasting en wil hiermee op zorgvuldige wijze omgaan. Daarom wordt er gezocht naar mogelijkheden om het reguliere onderhoud op de meest kosteneffectieve manier uit te voeren, rekening houdend met de doelen van baggeren, van toepassing zijnde wet- en regelgeving en de belangen van de omgeving. Daar waar mogelijk wordt samenwerking gezocht met gebiedspartners zoals gemeenten. Deze samenwerking kan bijvoorbeeld leiden tot het gezamenlijk uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden, het samen zoeken naar locaties voor de afzet van bagger, wanneer verspreiding op de kant niet mogelijk is of het toepassen van maatwerk bij baggeren.

- e) Het baggeren wordt op een duurzame manier uitgevoerd, waarbij transportbewegingen zoveel mogelijk beperkt worden en bagger zoveel mogelijk in het gebied blijft. Waar mogelijk worden innovaties toegepast bij het toepassen van bagger.

Het afvoeren en storten van bagger brengt hoge kosten met zich mee. Ook is het niet duurzaam om baggerspecie uit een gebied te verwijderen en te transporteren naar een ander gebied. Dit past niet bij de ambities van het waterschap om op een duurzame wijze de beheertaak uit te voeren. Het verspreiden van bagger op het land wordt als een goede en nuttige toepassing gezien (wanneer deze niet zwaar vervuild is). In sommige gevallen is deze toepassing niet haalbaar, bijvoorbeeld bij het projectmatig baggeren van zeer grote wateren, waarbij grote hoeveelheden baggerspecie vrijkomt. In dat geval wordt onderzocht of de baggerspecie als nuttige grondstof of bouwstof toegepast kan worden, bijvoorbeeld bij het uitvoeren van een dijkverzwaring.

- f) Het baggeren wordt uitgevoerd met oog voor de omgeving, waarbij de belangen van de omgeving worden meegenomen in het baggerproces.

Het waterschap kent op veel manieren interacties met de omgeving. Het werk van het waterschap heeft invloed op de omgeving, de omgeving heeft invloed op het werk van het waterschap. Met het oog op de toekomstige Omgevingswet, wordt het rekening houden met omgevingsbelangen alleen maar belangrijker. Dit betekent onder meer duidelijke informatievoorziening naar belanghebbenden, weten wat er in de omgeving speelt en intensiever samenwerken met de omgeving.

3 Relevante wet- en regelgeving

Rond het baggerproces zijn verschillende wetten en onderliggende regelgeving en beleid van toepassing.

3.1 Internationaal

3.1.1 Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water die in 2000 is vastgesteld en in 2005 in de Nederlandse wetgeving is opgenomen verplicht de lidstaten om alle wateren in een goede toestand te brengen en te houden. Daarvoor zijn normen opgenomen in wetgeving. Er is een resultaatplicht gekoppeld aan de zogenaamde KRW waterlichamen, waarover aan De Europese Commissie moet worden gerapporteerd. Deze wateren moeten voldoen aan de opgestelde normen. Voor overige wateren zijn zij richtinggevend en geldt er een inspanningsverplichting.

In algemene zin draagt periodiek baggeren (naast veel andere factoren) bij aan het realiseren van de KRW doelen. Hierbij is er een rechtstreekse invloed op de ecologie door het verbeteren van de zuurstofhuishouding en het verbeteren van de vestigingsmogelijkheden voor waterplanten. Tevens worden er met de bagger nutriënten en organisch materiaal uit de watergangen verwijderd. Vergroting van waterdiepte vergroot het volume aan water en versterkt de opvangcapaciteit voor verontreinigende stoffen en de zelfreinigende werking van het oppervlaktewater.

- Baggeren draagt bij aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water.

3.2 Nationaal

3.2.1 Waterschapswet

In de Waterschapswet is geregeld welke taken aan het waterschap zijn toebedeeld om zorg te dragen voor het watersysteem. Het begrip watersysteem slaat zowel op oppervlaktewater- en grondwaterlichamen als op waterkeringen. Daarvoor heeft het waterschap een aantal instrumenten. Zo kan het waterschap verordeningen opstellen, om de belangen ten aanzien van het watersysteem te waarborgen. Het waterschap heeft dit geregeld in de Keur voor waterschap Hollandse Delta 2014. Verder wordt er in de Waterschapswet geregeld dat het waterschap een legger vaststelt, waarin onderhoudsplichtigen van waterstaatswerken worden aangewezen. Onder waterstaatswerken wordt verstaan; oppervlaktewaterlichamen, bergingsgebieden, waterkeringen of ondersteunende kunstwerken.

- Het waterschap kan door middel van een verordening regels stellen, ook ten aanzien van onderhoud.

3.2.2 Waterwet

De Waterwet regelt het beheer van watersystemen. In het kort komt het er op neer dat de wet gericht is op het voorkomen dan wel beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste. Verder richt de wet zich op het beschermen en verbeteren van de kwaliteit van de watersystemen en de vervulling van maatschappelijke functies (denk aan drinkwatervoorziening en water voor bedrijven of de landbouw). Op grond van de Waterwet heeft het waterschap een zorgplicht als het gaat om de doelstellingen van de Waterwet. Er geldt een algemene zorgplicht die inhoudt dat iemand de gevolgen van handelingen, waarvan bekend is dat daardoor de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam kan worden verontreinigd, moet voorkomen of zoveel mogelijk beperken. Ook de Waterwet kent een leggerplicht, maar dit betreft een zogenaamde normenlegger, die beschrijft waaraan de ligging, vorm, afmeting en constructie van het waterstaatswerk moeten voldoen.

Ten aanzien van beheer en onderhoud is in de Waterwet opgenomen dat er een wettelijke plicht is om onderhoud- en herstelwerkzaamheden aan waterstaatswerken te gedogen (artikel 5.23 Waterwet). Hieronder vallen ook onderhoudsbaggerwerkzaamheden. Verder is in dit artikel ook geregeld dat rechthebbenden ten aanzien van gronden, gelegen aan of in oppervlaktewaterlichamen, de bij het onderhoud daarvan vrijkomende specie en maaisel op die gronden dienen te ontvangen. Wel moet de rechthebbende minimaal 48 uur van te voren schriftelijk op de hoogte worden gesteld over de voorgenomen werkzaamheden. In de toelichting bij de Waterwet is omschreven dat vanwege fysieke belemmeringen (zoals een gebouw of een smalle wegberm) de ontvangstplicht niet altijd gehandhaafd kan worden. Wel worden gronden, gescheiden van het oppervlaktewaterlichaam door fysieke belemmeringen

of door een strook grond van te geringe omvang om de specie of maaisel te ontvangen, aangemerkt als aan het oppervlaktewaterlichaam gelegen.

Voorafgaand aan baggerwerkzaamheden vindt onderzoek plaats naar de hoeveelheid bagger en de kwaliteit van de bagger. Toegang om dit onderzoek uit te kunnen voeren moet door aanliggende rechthebbenden gedoogd worden op grond van artikel 5.20 van de Waterwet.

Op basis van artikel 6.2 van de Waterwet is het verboden om stoffen in het oppervlaktewater te brengen, tenzij daarvoor vergunning wordt verleend of daarvoor vrijstelling is verleend bij of krachtens een algemene maatregel van bestuur. Baggeren wordt gezien als een handeling waarbij een lozing plaats kan vinden.

- Het waterschap heeft een zorgplicht ten aanzien van het voorkomen dan wel beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste en bij het beschermen en verbeteren van de kwaliteit van de watersystemen en de vervulling van maatschappelijke functies.
- Aanliggende rechthebbenden moeten baggerwerkzaamheden aan oppervlaktewaterlichamen gedogen en dienen vrijkomende baggerspecie te ontvangen.
- Onder bepaalde omstandigheden kunnen ook gronden die niet direct aan oppervlaktewater gelegen zijn, aangemerkt worden als liggend aan oppervlaktewater en daarmee ontvangstplichtig.
- Zonder vergunning of vrijstelling is baggeren niet toegestaan.

3.2.3 Besluit bodemkwaliteit

Afhankelijk van de kwaliteit van de baggerspecie wordt deze afgevoerd of verspreid. Om te voorkomen dat verontreinigde baggerspecie in de bodem terecht komt door verspreiding langs de watergang of een andere toepassing, is in het Besluit bodemkwaliteit een aantal verplichtingen opgenomen: de verplichting om in veel gevallen onderzoek te doen naar de kwaliteit van de baggerspecie en de verplichting om de toepassing van de baggerspecie te melden. De meldingsplicht geldt niet als baggerspecie uit een oppervlaktewaterlichaam wordt verspreid over de aan het oppervlaktewaterlichaam grenzende percelen met het oog op herstellen of verbeteren van die percelen.

In alle gevallen geldt een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iemand de nadelige gevolgen van het gebruik van baggerspecie voor een oppervlaktewaterlichaam of de landbodem zo veel mogelijk moet voorkomen. Op grond van deze zorgplicht kan worden gehandhaafd om het milieubelang te beschermen. Als het gaat om verontreiniging van een oppervlaktewaterlichaam is Hollandse Delta het bevoegde gezag, bij de landbodem is dat de gemeente. De regels van het Besluit bodemkwaliteit worden nader ingevuld in de Regeling bodemkwaliteit.

- Voorafgaand aan het toepassen van baggerspecie dient in veel gevallen onderzoek gedaan te worden naar de kwaliteit.
- Nadelige gevolgen bij het toepassen van baggerspecie in een oppervlaktewaterlichaam of op de landbodem moet zoveel mogelijk voorkomen worden (zorgplicht).

3.2.4 Besluit lozen buiten inrichtingen

Bij baggeren kunnen stoffen in het oppervlaktewater terecht komen. Op basis van de Waterwet is er een watervergunning nodig voor het lozen van stoffen in het oppervlaktewater. In het Besluit lozen buiten inrichtingen is het lozen als gevolg van baggeren vrijgesteld van deze vergunningplicht.

Als de waterbodem bepaalde interventiewaarden overschrijdt, moet er een werkplan opgesteld worden voor maatregelen om het lozen zo veel mogelijk als redelijkerwijs te beperken. Als er geen gegevens zijn uit (eerder) waterbodemonderzoek en er vermoedens zijn dat de kwaliteit van de waterbodem de interventiewaarde overschrijdt, moet onderzoek gedaan worden naar de kwaliteit van de waterbodem. De verplichting om een werkplan op te stellen bij baggerwerkzaamheden of ontgravingen in een oppervlaktewaterlichaam waarbij de waterbodemkwaliteit de interventiewaarde overschrijdt geldt voor iedereen. Er is echter geen melding vereist als het lozen ten gevolge van ontgravingen of baggerwerkzaamheden in een oppervlaktewaterlichaam plaatsvindt door Hollandse Delta zelf of ter uitvoering van een onderhoudsverplichting van Hollandse Delta. Men dient wel een werkplan te hebben en de werkzaamheden uit te voeren overeenkomstig dat werkplan.

Ook het Besluit lozen buiten inrichtingen kent een zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen ervoor moet zorgen dat de verontreiniging van het oppervlaktewater zoveel mogelijk wordt

voorkomen. Onder de zorgplicht valt mede het voorkomen van ongewone voorvallen en, als een dergelijk voorval niet kan worden voorkomen, het zoveel mogelijk beperken van de gevolgen ervan voor het milieu. De zorgplicht geldt voor iedereen die baggerwerkzaamheden of ontgravingen in de waterbodem uitvoert, ook voor werkzaamheden in een waterbodem die niet is verontreinigd boven interventiewaarde.

- Met het besluit lozen buiten inrichtingen zijn baggerwerkzaamheden onder bepaalde omstandigheden vrijgesteld van vergunningplicht.
- Wanneer er sprake is van vervuilde waterbodems, moet een werkplan opgesteld worden.
- Op het baggeren is de zorgplicht van toepassing, waarbij verontreiniging van oppervlaktewater zoveel mogelijk voorkomen moet worden.

3.2.5 Wet Natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming ziet toe op de duurzame instandhouding van plant- en diersoorten in Nederland. Natuurvriendelijk werken is een uitgangspunt in deze wet. Dat betekent dat Hollandse Delta onderhoud moet uitvoeren zonder nadelige gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. De Wet Natuurbescherming kent een vrijstellingsbesluit. De gedragscode stelt de waterschappen in staat om gebruik te maken van de mogelijkheden die het vrijstellingsbesluit biedt. Momenteel wordt gewerkt aan het vernieuwen van de gedragscode. De huidige gedragscode is nog geënt op de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is in 2017 opgegaan in de Wet Natuurbescherming.

- Het uitgangspunt is dat er natuurvriendelijk gewerkt wordt bij het baggeren.
- Door te werken volgens de gedragscode is er geen ontheffing nodig voor baggerwerkzaamheden.

3.3 Provinciaal

3.3.1 Waterverordening Zuid-Holland

In de Waterverordening zijn normen gesteld voor het voorkomen van wateroverlast. Dit zijn de normen met het oog waarop de regionale wateren (wateren niet in beheer bij het Rijk) moeten worden ingericht. Deze normen bakenen de zorgplicht af die Hollandse Delta heeft om wateroverlast te voorkomen. Het uitgangspunt is dat het waterschap er voor moet zorgen dat de gestelde gemiddelde overstromingskansen niet worden overschreden. De manier waarop dit bereikt wordt is aan het waterschap. Met (buitengewoon) onderhoud wordt de bergings- en afvoercapaciteit van het oppervlaktewatersysteem in stand gehouden of verbeterd.

- Het waterschap heeft een zorgplicht om wateroverlast te voorkomen conform vastgestelde normen in de Waterverordening

3.3.2 Reglement van bestuur voor waterschap Hollandse Delta

Het Reglement van bestuur geeft voor Hollandse Delta verdere invulling aan de taak van de waterstaatkundige verzorging van het gebied (voor zover deze niet aan andere publiekrechtelijke lichamen opgedragen is). In het Reglement worden oppervlaktewateren naar functie onderscheiden in primaire en secundaire wateren. In de legger wordt aangegeven welke functie elk oppervlaktewater heeft. In het Reglement is voor primaire wateren bepaald dat het onderhoud daarvan een verplichting van Hollandse Delta is. Voor secundaire wateren kan Hollandse Delta zelf aanwijzen wie onderhoudsplichtig is.

- Het waterschap is aangewezen als onderhoudsplichtige voor primaire oppervlaktewaterlichamen. Bij secundaire oppervlaktewateren kan het waterschap de onderhoudsplichtige aanwijzen.

3.4 Waterschap Hollandse Delta

3.4.1 Waterbeheerprogramma

In de Waterwet is opgenomen dat waterschappen actuele beheerplannen moeten vaststellen. Op dit moment is het Waterbeheerprogramma 2016-2021 van kracht. Dit Waterbeheerprogramma beschrijft de doelen die het waterschap wil bereiken bij het beheren van het watersysteem en de waterketen, zowel voor de lange termijn als aan het einde van de planperiode 2016-2021. Het Waterbeheerprogramma gaat daarbij in op de kenmerken

van het gebied en doet ook uitspraken over de wijze waarop deze taken worden uitgevoerd. Aan de eerder genoemde zorgplicht uit de Waterverordening Zuid-Holland en het reglement van bestuur geeft het waterschap invulling door op risicogestuurde wijze onderhoud te plegen. Dit houdt in dat er een afweging plaatsvindt tussen de beschikbaarheid en betrouwbaarheid, de kosten en het risico op falen van een object (in dit geval het oppervlaktewatersysteem). Om te anticiperen op toekomstige veranderingen, zoals een veranderend klimaat, is het uitgangspunt dat de huidige situatie niet mag verslechteren, ook als er sprake is van een overcapaciteit.

- Het waterschap voert op risicogestuurde wijze onderhoud uit.
- Het huidige watersysteem mag niet verslechteren, overcapaciteit blijft behouden.

3.4.2 Keur, legger en algemene regels

Vanuit de Waterwet en de Waterschapswet heeft het waterschap de bevoegdheid een verordening op te stellen. Het waterschap heeft daarvoor de Keur voor waterschap Hollandse Delta 2014. In deze Keur zijn onder andere onderhoudsverplichtingen opgenomen (artikel 2.5 en 2.6), maar ook het gedogen van vrije beschermingszones langs oppervlaktewaterlichamen om onderhoud mogelijk te maken. Zo is in artikel 2.12 van de Keur opgenomen dat eigenaren van gronden langs oppervlaktewaterlichamen ervoor moeten zorgen dat beschermingszones vrij zijn van gewassen van 15 september tot 15 maart (na voorafgaande kennisgeving door het waterschap). In artikel 3.2 van de Keur is opgenomen dat het verboden is zonder vergunning van het bestuur gebruik te maken van een waterstaatswerk of bijbehorende beschermingszones, wanneer dat niet in overeenstemming is met de waterhuishoudkundige functie. Door middel van algemene regels kunnen vrijstellingen verleend worden voor bepaalde categorieën van handelingen. Deze zijn vastgelegd in de algemene regels voor het watersysteem en de wegen 2014. De afmetingen van waterstaatswerken en bijbehorende beschermingszones zijn opgenomen in de Legger van oppervlaktewaterlichamen en kunstwerken voor waterschap Hollandse Delta. Deze afmetingen van de beschermingszones kunnen variëren, afhankelijk van het type oppervlaktewaterlichaam waarlangs deze zijn gelegen. In de legger is ook opgenomen wie de onderhoudsplichtige van een waterstaatswerk is.

- In de Keur zijn onderhoudsverplichtingen opgenomen. In de legger is aangegeven wie de onderhoudsplichtige is.
- Het is verboden zonder vergunning van het bestuur gebruik te maken van beschermingszones langs waterstaatswerken.

3.4.3 Nota toetsingskaders en beleidsregels voor het watersysteem 2014

In de Nota toetsingskaders en beleidsregels voor het watersysteem 2014 zijn de kaders en het beleid vastgelegd voor het toetsen van plannen en het verlenen van vergunningen. Het betreft onder andere vergunningen die nodig zijn op grond van artikel 3.2 van de Keur (zie paragraaf 3.4.2). Het waterschap gaat uit van onderhoud van oppervlaktewaterlichamen met rijdend materieel vanaf de oever en de berging van maaisel en baggerspecie op deze oevers (niet zijnde talud). Voor het waterschap is dit de meest efficiënte en doelmatige wijze van onderhoud. Om ontvangst van maaisel en bagger op de oevers mogelijk te maken en de mogelijkheid van inspectie door het waterschap voldoende ruimte beschikbaar blijven. Het bovenstaande betekent dat er voor oppervlaktewaterlichamen stroken moeten worden vrijgehouden van obstakels/bouwwerken zodat onderhoud door het waterschap uitgevoerd kan worden, maar ook voldaan kan worden aan de mogelijkheid tot inspectie en de ontvangstplicht van bagger en maaisel op de oever.

- Bij het verlenen van vergunningen is onderhoud vanaf de kant het basisprincipe waar rekening mee gehouden wordt.
- Het uitgangspunt is dat stroken langs oppervlaktewaterlichamen vrijgehouden worden van obstakels en bouwwerken voor o.a. onderhoud en ontvangstplicht.

4 Uitwerking uitgangspunten

In hoofdstuk 2 zijn de doelen van het baggeren beschreven en in hoofdstuk 3 is het wettelijk kader rond het baggerproces geschetst. In dit hoofdstuk komen de beleidsmatige uitgangspunten aan de orde, waarbij de eerste vraag is wanneer er gebaggerd wordt en de tweede vraag hoe er gebaggerd wordt. Bij de eerste vraag gaat het om de frequentie van baggeren en het tijdstip van het baggeren, bij de tweede vraag gaat het om de wijze waarop er gebaggerd wordt en welke voorkeuren het waterschap daarin heeft. Deze uitgangspunten zijn een nadere uitwerking van de doelen en strategische uitgangspunten uit hoofdstuk 2.

4.1 Wanneer baggeren?

4.1.1 Baggercyclus

Hollandse Delta werkt met een baggercyclus van 8 jaar. Het beheergebied is opgedeeld in baggervakken. Ieder jaar wordt een deel van deze baggervakken opgenomen in de onderhoudsplanning, waarbij na 8 jaar alle vakken zijn doorlopen. Alle oppervlaktewaterlichamen binnen een baggervak, in onderhoud bij het waterschap, worden gecontroleerd. Bij de controle wordt een inschatting gemaakt van de hoeveelheid bagger die vrijkomt en de kwaliteit van de bagger. Ook wordt op basis van deze controle bepaald of baggeren nodig is. In sommige gevallen kunnen watergangen de baggercyclus overslaan omdat de aanwas van bagger dusdanig gering is geweest dat baggeren nog niet nodig is. Dit kan ook het geval zijn wanneer er sprake is van een zodanige overcapaciteit waarbij de aan- en afvoer van oppervlaktewater, de waterkwaliteit en eventuele gebruiksfuncties naar verwachting geen hinder ondervinden in de komende 8 jaar. In paragraaf 4.1.2 zijn de richtlijnen weergegeven met betrekking tot het uitvoeren van baggerwerkzaamheden, waarbij er in 4.1.3 een onderscheid gemaakt is tussen normale oppervlaktewaterlichamen en zogenaamde brede en diepe wateren.

Organisatie en afstemming

Afwijking van de richtlijnen en toepassen van maatwerk, genoemd onder 4.1.2 en 4.1.3 worden in overleg tussen het assetteam water en het uitvoerende baggerteam afgestemd, waarbij de gemaakte keuzes voorgelegd worden aan de stuurgroep baggeren.

4.1.2 Richtlijnen baggeren

De hoeveelheden aanwezige baggerspecie wordt bepaald door het inmeten van de sliblaag. Bij het keuzemoment waarop de baggerwerkzaamheden nodig zijn, worden de volgende richtlijnen aangehouden:

- De aanwezige waterkolom (verschil tussen het aanwezige waterpeil en bovenkant van de aanwezige baggerlaag) dient minimaal 75% te zijn;
- Er mag een sliblaag van ten hoogste 0,30 m aanwezig zijn;
- Indien, op basis van aanwasgegevens, blijkt dat bij de volgende schouwcyclus de aanwezige sliblaag wel hoger is dan 0,30 m wordt deze alsnog gebaggerd.

Bij het bepalen van de mate van verondieping en de dikte van de sliblaag wordt in principe uitgegaan van de afmetingen van het oppervlaktewaterlichaam zoals deze zijn opgenomen in de legger. Er zijn in de praktijk situaties waarbij de werkelijke afmetingen van een oppervlaktewaterlichaam groter zijn dan in de legger opgenomen. In de Kaderstelling Baggeren is het besluit genomen om het principe 'altijd baggeren tot de vaste bodem' los te laten maar tegelijkertijd de overdimensionering voorsnog wel te handhaven. Door middel van de systeembeoordeling van het watersysteem en de daaruit volgende maatregelen zal de komende periode bepaald worden of en waarvoor deze overdimensionering ingezet moet gaan worden, bijvoorbeeld voor de invulling van een wateropgave. Er kunnen gevallen zijn waarbij er sprake is van een zodanige overcapaciteit dat de aan- en afvoer van oppervlaktewater, de waterkwaliteit en eventuele gebruiksfuncties naar verwachting geen hinder ondervinden in de komende 8 jaar.

In- en uitlaatgeulen

Een aparte categorie vormen de zogenaamde in- en uitlaatgeulen die nodig zijn om water vanuit de omringende rivieren in te laten in het poldersysteem of uit te malen vanuit het poldersysteem naar de rivieren. Het uitgangspunt hierbij is dat in principe alleen het benodigde doorstroomprofiel gebaggerd wordt. Wanneer het waterschap ook waterkwaliteitsbeheerder van de in- en uitlaatgeul is, zal het waterschap bij het baggeren ook rekeningen houden met waterkwaliteitsaspecten.

4.1.3 Maatwerk brede en diepe wateren

In brede en diepe oppervlaktewaterlichamen met een waterdiepte van 2,00 m of meer, een waterbreedte van 12,00 m of meer en een bodembreedte van minimaal 6,00 m kan een dikke baggerlaag aanwezig zijn zonder dat deze direct van invloed is op de waterkwaliteit. Er is meer ruimte voor bagger en een verondieping van 25% en/of een sliblaag van meer dan 0,30 m leidt dan niet tot problemen met betrekking tot de aan- en afvoer van oppervlaktewater of de waterkwaliteitsdoelstellingen. Daarmee kan in deze wateren over het algemeen een langere baggercyclus worden aangehouden zonder dat dit tot problemen leidt. Toch is het voor de waterkwaliteit in deze grote wateren ook nuttig om af en toe de bagger te verwijderen, omdat met het verwijderen van de baggerlaag organische stof en nutriënten aan het watersysteem wordt onttrokken. De nalevering vermindert dan en waterplanten kunnen weer wortelen en een concurrentiestrijd aangaan met de veelal ongewenste algen, die in grote wateren kunnen domineren. Zeker als dit blauwalgen betreft dan zijn deze negatief voor de recreatieve gebruiksfuncties van het water.

Naast de hierboven genoemde brede en diepe wateren is er een aantal grote wateren die buiten de scope van het reguliere baggeronderhoud vallen. Het betreft met name KRW-waterlichamen. Deze zijn in omvang dusdanig groot, dat het baggeren hiervan een aangepaste planning heeft en uitvoering wordt op projectmatige basis opgepakt. Een overzicht van KRW-waterlichamen is opgenomen in bijlage 1.3.

4.1.4 Periode van het baggeren

De periode waarbinnen gebaggerd kan worden is vanwege de regelgeving in de Wet natuurbescherming en de gedragscode beperkt tot een voorkeursperiode van 15 juli tot 15 maart, waarbij de periode tussen 15 juli en 1 november als de meest gunstige periode voor het baggeren wordt gezien omdat deze periode tussen het broedseizoen en de winterrustperiode valt. Tussen 15 maart en 15 juli geldt het principe dat er niet gebaggerd wordt, tenzij er een uiterste noodzaak is. Bij de periode van het baggeren wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de lokale belangen. Het betreft hierbij met name agrarische belangen. Vanuit de agrarische sector is de voorkeur over het algemeen om bij het uitvoeren van baggeren dit direct na de oogst te doen. Om daarin te faciliteren is de vijfdaagse regeling in het leven geroepen. De werking van deze regeling staat beschreven in paragraaf 4.1.5.

4.1.5 Vijfdagenregeling

Het kan voorkomen dat aan het begin van het groeiseizoen baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd. Als de planning van deze werkzaamheden samenvalt met de planning voor de oogst en het inzaaien van de gewassen, kan een agrariër dit melden conform de zogenaamde Vijfdagenregeling. Dat wil zeggen dat het waterschap zich inspant dat de baggerwerkzaamheden binnen 5 dagen worden uitgevoerd, zodat de agrariër op tijd kan inzaaien. De regels die van toepassing zijn op de Vijfdagenregeling zijn opgenomen in bijlage 1.1.

4.2 Afzet van bagger

De afzet van bagger bepaalt een groot deel van de kosten van het totale baggeronderhoud. Gelet op de kosten heeft het op de kant zetten van bagger de voorkeur boven het afvoeren van bagger. Maar ook in het kader van duurzaamheid is het van belang dat bagger zo dicht mogelijk opgeslagen wordt bij de locatie waar het uit het water wordt gehaald. Dit beperkt het transport en voorkomt dat er nuttig materiaal uit het gebied verdwijnt. Hierom heeft het waterschap een voorkeur om zoveel mogelijk bagger af te zetten op het direct aangrenzende perceel. Deze voorkeur is uitgewerkt in een aantal mogelijkheden voor de afzet van bagger en is een nadere invulling van de ruimte die bestaande wet- en regelgeving geeft voor het afzetten van bagger. Wanneer directe afzet op de kant niet mogelijk is vanwege aanwezige obstakels (bijvoorbeeld hekwerken of windsingels) of bebouwing, komen de alternatieven in beeld. Om de acceptatie van de afzet van bagger op de kant te vergroten is er in bepaalde gevallen een vergoeding van toepassing. Het gaat hierbij om grote hoeveelheden vrijkomende bagger die door gebruikers in de praktijk verder verspreid moet worden over het perceel. In enkele gevallen is de afzet van bagger op de kant ondanks het ontbreken van fysieke belemmeringen onwenselijk. Deze uitzonderingen zijn in 4.2.2 benoemd.

Stedelijk en landelijk

Het baggeren in stedelijk gebied vereist een andere aanpak dan het baggeren in landelijk gebied. In stedelijk gebied wordt een groot gedeelte van de bagger afgevoerd, terwijl in

landelijk gebied een groot deel van de bagger op de kant wordt afgezet. Ditzelfde geldt voor eigenaren van percelen die eenzijdig belast worden met bagger omdat aan de overzijde sprake is van een fysieke belemmering. Hierdoor kan een gevoel van rechtsongelijkheid ontstaan.

Het verschil is dat vrijliggende agrarische percelen de mogelijkheid hebben om baggerspecie te ontvangen en te spreiden. Hierdoor ontstaat er over het algemeen geen schade. Bovendien kan de ontvangende partij in aanmerking komen voor een vergoeding voor het spreiden van de specie. In stedelijk gebied is de druk op de ruimte groot. Veel locaties aan het water worden benut voor bijvoorbeeld terrassen, tuinen, infrastructuur, speeltuinen en dergelijke. Er zal in veel gevallen zware (economische) schade ontstaan aan eigendommen wanneer hier bagger wordt toegepast. Het waterschap is vrij om gebruik te maken van de ontvangstplicht, maar het is geen verplichting. Wettelijk (Waterwet) bestaat de mogelijkheid om de ontvangstplicht van een gehele watergang op één zijde toe te passen. Daarmee is er geen sprake van rechtsongelijkheid.

Oneigenlijke stoffen

Soms bevat bagger zogenaamde oneigenlijke stoffen. Het betreffen hier geen chemische verontreinigingen maar stoffen zoals puin of glas. Wanneer bagger wordt afgezet, spant het waterschap zich in om deze oneigenlijke stoffen te verwijderen uit de bagger. In bijlage 1.2 is de werkwijze opgenomen die door het waterschap hierbij gehanteerd wordt. Door deze werkwijze voldoet het waterschap aan de inspanningsverplichting die wordt gesteld aan het verwijderen van oneigenlijke stoffen uit de bagger. Bovendien sluit het waterschap hiermee aansprakelijkheid uit voor eventuele schade die ontstaat aan gewassen door de aanwezigheid door (kleine substanties) puin of glas e.d.

4.2.1 Mogelijkheden afzet bagger

De mogelijkheden bij het afzetten van baggeren zijn als volgt:

- afzet van bagger direct op de kant op het perceel van de aanliggende eigenaar;
- op een ander gedeelte van hetzelfde perceel van de aanliggende eigenaar waar wel ruimte is om bagger te ontvangen;
- op een nabijgelegen perceel van de eigenaar waar wel ruimte is om bagger te ontvangen;
- op een nabijgelegen perceel van een andere eigenaar;
- laten vervallen aan de aannemer.

Indien het direct aan het oppervlaktewaterlichaam gelegen perceel te gering van omvang is (bijvoorbeeld een smalle strook grond) om bagger op af te zetten, dan wordt het achterliggende perceel gezien als grenzend aan het oppervlaktewater en rust op dat perceel de ontvangsplicht.

De insteek bij de afzet van bagger is zodanig dat de eigenaar van de naastgelegen gronden wordt aangesproken op de ontvangsplicht en deze maximaal benut wordt. Daarmee geeft het waterschap invulling aan de mogelijkheden die geboden worden vanuit de Waterwet. Wanneer er geen mogelijkheid is om de bagger direct op de kant te zetten, zal in overleg met de ontvangstplichtige gezocht worden naar mogelijkheden om de bagger op hetzelfde perceel af te zetten op een plek waar dat wel mogelijk is of wordt gekeken naar de mogelijkheid om bagger af te zetten op een ander perceel van dezelfde eigenaar. Als dan alsnog blijkt, dat afzet niet mogelijk is of wanneer dit niet kosteneffectief is, wordt onderzocht of afzet op een nabijgelegen perceel van een andere eigenaar mogelijk is. In dat geval zal deze andere eigenaar in aanmerking komen voor een vergoeding, omdat deze meer bagger ontvangt dan gebruikelijk. Zie daarvoor paragraaf 4.2.2. De laatste mogelijkheid is vervallen aan de aannemer. De aannemer zal proberen zijn inschrijving voor het betreffende onderhoudsproject zo laag mogelijk te houden en kan hierbij geprikkeld worden door te zoeken naar lokalen afzetmogelijkheden.

Andere overheden

Andere (semi)overheden, zoals gemeenten, provincie, Prorail en natuurbeheerorganisaties hebben, wanneer afzet vanwege fysieke belemmeringen of bebouwing niet mogelijk is, voldoende alternatieve mogelijkheden of middelen bij het afzetten of afvoeren van bagger. Dat kunnen zowel vrije locaties zijn voor de afzet van bagger als financiële middelen om de bagger af te voeren.

4.2.2 Bijzondere situaties

Weg- en dijksloten

Bij de meeste weg- en dijksloten is slechts enkelzijdige afzet van bagger mogelijk. Dit vanwege een wegberm die te smal is om bagger op te slaan. Bij een dijk geldt in principe dat het aanbrengen van bagger op de grasbekleding van de dijk nadelig is voor de sterkte van de dijkbekleding en daarmee onwenselijk. Door het toepassen van innovaties worden de mogelijkheden onderzocht om baggeronderhoud bij waterkeringen zodanig uit te voeren dat dit geen negatieve gevolgen heeft voor de sterkte van de dijk en hier zelfs mogelijk aan bijdraagt.

Agrarisch natuurbeheer

Veel agrariërs maken gebruik van de akkerrandenregeling. Hierbij wordt de rand van een akkerbouwperceel ingezaaid met bloem- en graszaad. Deze zone kan als bufferzone dienen tussen het akkerbouwperceel en een oppervlaktewaterlichaam en biedt een vluchtmogelijkheid en voedsel voor vogels en insecten. Voor het aanbrengen van de akkerranden krijgen agrariërs een vergoeding. Er zijn diverse typen akkerranden, waaronder een 1-jarige bloemenrand, een meerjarige graskruidenrand en grasranden. Een van de voorwaarden bij het hebben van een akkerrand is dat de randen tot minimaal 1 september aanwezig blijven. Voor een 1-jarige bloemenrand geldt 1 oktober. Voor de ontwikkeling van de rand is zorgvuldigheid van belang bij het baggeren. Zo is het wenselijk om de bagger over de rand heen te zetten en niet af te zetten op de rand zelf. Het waterschap houdt bij de uitvoering van het baggeren rekening met deze akkerranden en de wintervogelakkers.

Sterlocaties

Enkele waterbergingslocaties met hoge natuurwaarden zijn door het bestuur aangewezen als zogenaamde driesterrenlocaties. Het beheer en onderhoud op deze locaties ligt bij het waterschap. Bij besluit is vastgesteld om op deze locaties geen bagger op de kant af te zetten, maar af te voeren.

Geen ontvangstplicht

In enkele bijzondere gevallen is het onredelijk om de ontvangstplicht toe te passen. Dit kan het geval zijn wanneer bijvoorbeeld een perceel een of meerdere jaren niet gebruikt kan worden door de aanwezigheid van bagger, waarbij er geen alternatieven zijn om dit gebruik ergens anders voort te zetten (vaak betreft dit percelen langs zeer grote hoofdwatergangen of boezemwateren, waarbij er grote hoeveelheden bagger vrijkomen).

4.2.3 Vergoeding grote hoeveelheden bagger

Hollandse Delta heeft een tegemoetkoming in de kosten voor ontvangst op de kant van verspreidbare baggerspecie, indien de hoeveelheid bagger onevenredig groot is. Het gaat om baggerspecie afkomstig uit oppervlaktewaterlichamen waar het waterschap onderhoudsplichtig is. Deze vergoeding is in het leven geroepen om tegemoet te komen aan de inspanning die geleverd moet worden om de baggerspecie te verspreiden over het

Akkerbouw		
Hoeveelheid baggerspecie per strekkende meter	Hoeveelheid baggerspecie per strekkende meter bij fysieke belemmeringen of dijk- en wegsloten	Vergoeding per m ³ (excl. btw)
0 – 2 m ³	0 – 1 m ³	Geen
2 – 4 m ³	1 – 4 m ³	€ 0,75
> 4 m ³	> 4 m ³	€ 1,50
Grasland		
0 – 1 m ³	0 – 0,5 m ³	Geen
1 – 4 m ³	0,5 – 4 m ³	€ 1,50
> 4 m ³	> 4 m ³	€ 3,00

Tabel 1: overzicht vergoedingen verspreiden grote hoeveelheden bagger

perceel. Met de tegemoetkoming wordt de acceptatiegraad van de ontvangst van bagger vergroot en kunnen de aangelanden een deel van de kosten voor verspreiden en verwerken van de bagger over hun perceel betalen. Hierdoor wordt er baggerspecie lokaal verspreid die anders afgevoerd en gestort zou moeten worden. Dit is niet alleen duurzamer, maar ook

goedkoper dan bijvoorbeeld de baggerspecie afvoeren naar een depot. De hoogte van de vergoeding is gekoppeld aan de natte hoeveelheid bagger (uitgedrukt in m³) die vrijkomt per strekkende meter. Bij grotere hoeveelheden bagger, is de vergoeding hoger, omdat er een grotere inspanning geleverd moet worden bij het verspreiden van de bagger. Een overzicht van de vergoedingen is opgenomen in tabel 1. De vergoeding in de tabel is exclusief 21% btw. Het waterschap keert de vergoeding inclusief btw uit. Btw-plichtigen houden daarmee netto de bedragen over die in de tabel genoemd zijn.

Grasland en akkerbouw

Er is een onderscheid tussen akkerbouw en grasland gemaakt. In verband met doorgroeimogelijkheden van het gras kan veelal slechts een laagdikte van circa 5 cm toegepast worden. Bij akkerbouw kan deze laag dikker zijn (circa 15 cm) om na indrogen ondergewerkt/ondergeploegd te worden. Verspreiding van bagger bij grasland moet over een groter oppervlak plaatsvinden en is daarmee intensiever.

Vergoeding bij fysieke belemmeringen en dijk- en wegsloten

Door de aanwezigheid van de dijk of weg kan in sommige gevallen alleen aan de landzijde geborgen kan worden. Ditzelfde geldt voor de aanwezigheid van fysieke belemmeringen, waarbij bagger alleen aan de overzijde of op een nabijgelegen ander perceel verspreid kan worden. Hierdoor ontvangen gebruikers van deze percelen meer bagger en wordt recht gedaan aan dit ondervonden nadeel.

Vrijwillige ontvangst

In sommige gevallen wordt bagger op verzoek van de aangrenzende eigenaren op één zijde geborgen, zonder dat er sprake is van fysieke belemmeringen of een dijk- of wegsloot. In dat geval wordt beoordeeld of de ontvangende partij in aanmerking komt voor een vergoeding en zal deze vergoeding uitgekeerd worden vanaf 2 m³ per strekkende meter bij grasland en 4 m³ per strekkende meter bij akkerbouw.

Ondergrens uitbetaling

Er is een ondergrens van €20,00 bij het uitbetalen van de vergoeding. Deze ondergrens doet recht aan de administratieve kosten die gemaakt moeten worden bij het berekenen en uitkeren van de vergoeding. Deze ondergrens sluit aan bij het door het waterschap gehanteerde minimumbedrag voor het betalen van erfpacht en is een breed maatschappelijk geaccepteerd minimum.

Wie krijgt de vergoeding?

De vergoeding wordt uitgekeerd aan de gebruiker van de gronden waarop de bagger verspreid wordt. Dit doet het meeste recht aan de praktijk, waarbij de gebruiker de inspanning verricht bij het verspreiden van de bagger.

Schadeloosstelling

In het kader van de Waterwet heeft het waterschap de bevoegdheid om baggerspecie – indien nodig – af te voeren via aangrenzende percelen. Voor eventuele schade die hierdoor ontstaat, kan een verzoek tot schadeloosstelling gedaan worden bij het waterschap. Datzelfde geldt voor aantoonbare gewas- of structuurschade als gevolg van het baggeren.

4.3 Baggeren en de omgeving

4.3.1 Samenwerking gemeenten en andere (semi) overheden

Gemeenten

Gemeenten geven aan dat er een behoefte is aan een op maatwerk gestoelde uitvoering. Deze sluit aan op de gebiedsspecifieke eigenschappen. Hierbij kunnen afspraken gemaakt worden om af te wijken van de onderhoudscyclus of over het baggeren tot de vaste bodem, de waterkolom of de leggermaat. Door middel van overeenkomsten met de gemeenten kan het maatwerk geformaliseerd worden. Het afwegingskader hier is dat er wordt gekeken naar de doelen van het waterschap en de gemeente, de (financiële) middelen die beschikbaar zijn en het beheersen van risico's.

Ook kan het voorkomen dat in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen een verzoek wordt ingediend om de onderhoudswerkzaamheden versneld dan wel vertraagd uit te voeren of werkzaamheden te combineren. Door meer ruimte te creëren in het leveren van maatwerk kan hier flexibel op ingespeeld worden wat de samenwerking zal versterken.

Andere overheden

Ook met andere (semi)overheden (rijk, provincie, natuurbeherende instanties, Prorail) wordt samenwerking gezocht, zodat het baggeren op een efficiënte manier kan worden uitgevoerd. Gedacht moet worden aan het afstemmen van plannings of gezamenlijk een opdracht voor onderhoudsbaggeren op de markt zetten.

4.3.2 Plannen van derden en baggeren

Als gevolg van de uitvoering van plannen van derden, kan de onderhoudssituatie wijzigen. Zo kan bijvoorbeeld een initiatiefnemer een oppervlaktewaterlichaam dat in onderhoud is bij het waterschap willen verbreden ter compensatie van het dempen van een oppervlaktewaterlichaam waarvan het onderhoud bij de initiatiefnemer ligt. In een dergelijk geval nemen de onderhoudslasten voor het waterschap toe. Door middel van de Keur en de legger heeft het waterschap de mogelijkheid om door middel van vergunningen de belangen ten aanzien van het watersysteem – en daarmee samenhangend, het onderhoud - te borgen. Hierbij kunnen ook afspraken over het onderhoud geregeld worden. Het uitgangspunt is dat de initiatiefnemer van plannen ook zelf zorgdraagt voor het onderhoud aan de aangebrachte (waterstaats)werken, tenzij anders overeengekomen bij het verlenen van de vergunning of door middel van een overeenkomst.

BIJLAGE

1.1 Vijfdagenregeling

Bij de vijfdagenregeling wordt er met de aannemer contact opgenomen (per mail of telefoon) door de agrariër met het verzoek om het slootonderhoud op korte termijn uit te voeren i.v.m. het inzaaien van het perceel voor het nieuwe jaar. Tevens wordt door de agrariër ook het waterschapsloket gelijktijdig geïnformeerd met een cc-mail, tweede telefonische melding of door het invullen van een webformulier. De vijfdagenregeling is alleen bedoeld voor het zaaiklaar maken van het perceel voor het nieuwe jaar (vaak voor het inzaaien van wintertarwe) en niet voor het winterklaar maken door te ploegen of te spitten.

- Aannemer krijgt zelf direct de melding van de agrariër en kan het onderhoud vanaf de betreffende percelen gaan plannen en uitvoeren.
- Agrariër doet hetzelfde verzoek bij het waterschapsloket of via een webformulier waardoor een controle van de aannemer kan plaatsvinden door het waterschap. Indien deze tweede melding bij het waterschap niet wordt gedaan, kan er ook geen aanspraak gedaan worden op de vijfdagenregeling. In dit geval is de agrariër afhankelijk van de planning en "goodwill" van de aannemer.
- Van de melding bij het waterschap worden de volgende gegevens opgenomen van agrariërs die gebruik willen maken van de vijfdagenregeling:
  - Datum van de melding;
  - Naam, adres, woonplaats en telefoonnummer;
  - De percelen waarvan gebruik gemaakt wordt van de vijfdagenregeling met een locatieomschrijving of een kadastraal perceelnummer;
  - De reden waarom er gebruik gemaakt wordt van de regeling*;
- De vijfdagenregeling is een service ten behoeve van de agrariërs. Het betreft een inspanningsverplichting van het waterschap om het onderhoud in een kort tijdsbestek uit te voeren;
- De eigenaar/gebruiker kan contact opnemen met het waterschapsloket als de aannemer zich niet houdt aan de vijfdagenregeling;
- Door de mogelijkheid van het opleggen van een sanctie wordt een aannemer gestimuleerd om aan zijn verplichtingen te voldoen;
- Indien een eigenaar/gebruiker misbruik maakt van de regeling, kan deze uitgesloten worden van de regeling. Voorbeelden van misbruik zijn het niet inzaaien van het perceel bij gebruik van de regeling of het meermaals verzoeken om op korte termijn onderhoud te doen, waarbij het gewas nog op het land staat wanneer de aannemer langs komt;
- Communicatie m.b.t. de uitvoering van het onderhoud vindt plaats via de website van het waterschap en/of via de door de aannemer ter beschikking gestelde app. Via de website en/of de app worden de contactgegevens van de aannemer gecommuniceerd. Ook wordt het telefoonnummer van het loket vermeld voor de tweede melding;
- De aannemer heeft vijf werkdagen de tijd om het onderhoud uit te voeren. Werkdagen zijn de dagen maandag t/m vrijdag.

*) De reden wordt gevraagd om aan de agrariër duidelijk te maken dat er alleen gebruik gemaakt kan worden van deze regeling voor het zaaiklaar maken van het perceel voor het nieuwe jaar. Veel agrariërs vinden het ook wenselijk om het perceel na de oogst in een korte periode winterklaar te maken door te ploegen of te spitten. Hier is de vijfdagenregeling niet voor bedoeld. Door de grote hoeveelheid aan percelen waar gebruik van wordt gemaakt voor het slootonderhoud, zou bij het toepassen van de vijfdagenregeling voor al het slootonderhoud de onderhoudskosten hierdoor sterk stijgen. Ook vergt de uitvoering veel inspanning om al het onderhoud in een tijdsperiode van 5 dagen te kunnen uitvoeren. De oogst wordt veelal in een gelijke periode uitgevoerd waarbij de piek in september en oktober ligt. Deze arbeidspiek in de oogstperiode wordt nog eens vergroot doordat er alleen gewerkt wordt onder relatieve droge weersomstandigheden.

1.2 Werkwijze oneigenlijke stoffen

Het waterschap maakt gebruik van de ontvangstplicht voor het bergen van bagger op de aangrenzende percelen. Ook bij de aanwezigheid van puin en glas e.d. (niet chemische verontreinigingen), zogenoemde oneigenlijke stoffen, kan gebruik worden gemaakt van de ontvangstplicht. Daarbij heeft het waterschap een inspanningsverplichting voor het verwijderen van oneigenlijk stoffen als puin en glas uit de bagger. Hierbij hanteert het waterschap de volgende werkwijze:

Bergen van baggerspecie minder dan 2 kubieke meter per strekkende meter

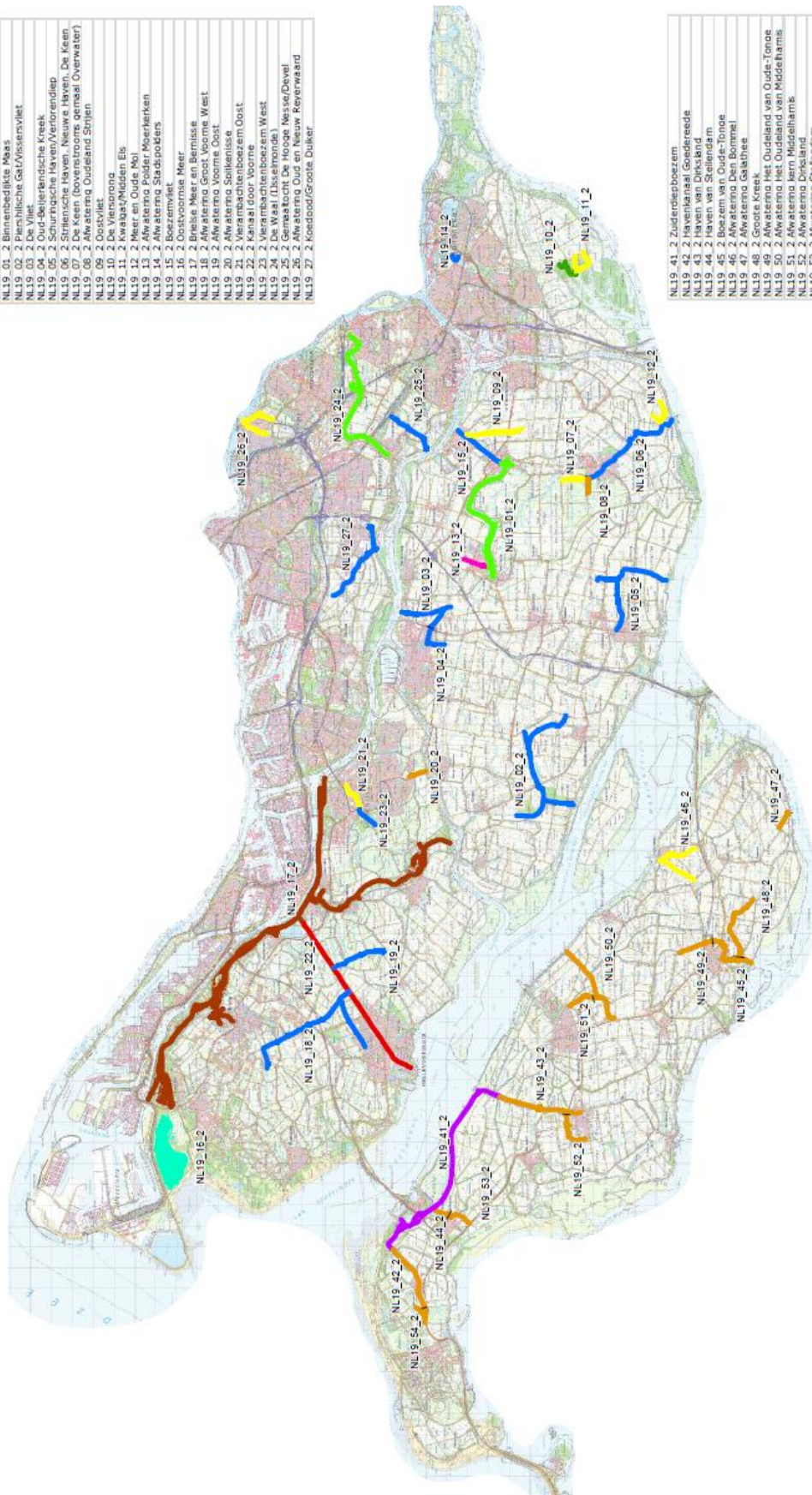
- Indien door aanwijzingen, bemonsteringen of ervaring bekend is dat er op specifieke locaties grote hoeveelheden glas of puin aanwezig zijn, wordt de bagger op deze locaties direct afgevoerd. De bekende locaties met geconcentreerde hoeveelheden oneigenlijke stoffen worden direct afgevoerd, overige deel van de bagger wordt conform regels op het land aangebracht.
- Bij het bergen van baggerspecie op de aangrenzende percelen wordt de baggerspecie na het baggeren ontdaan van oneigenlijke stoffen voor zover dat voor het oog zichtbaar is. Het waterschap voert het puin en glas e.d. af van het perceel. Het verwijderen gebeurt bij hoeveelheden minder dan 2 kubieke meter per strekkende meter handmatig. Het uitgangspunt wat het waterschap hierbij hanteert is alle oneigenlijke stoffen die voor het oog zichtbaar zijn en grotere afmetingen hebben dan een "kubus" van 10 x 10 x 10 cm verwijderen. Alles wat kleiner is dan deze afmetingen is nauwelijks zichtbaar en kan niet worden verwijderd. Losse glasscherven en kleine stukjes puin worden dus niet verwijderd en blijven achter op het perceel.

Bergen van baggerspecie meer dan 2 kubieke meter per strekkende meter

- Werkwijze bergen van baggerspecie van minder dan 2 m³/m¹ is ook hier het startpunt. Het verwijderen gebeurt in principe handmatig, maar kan bij grote hoeveelheden ook worden gezeefd. Dit geldt voor de bagger die uit een (gedeeltelijke) zandsubstantie is opgebouwd. Bagger opgebouwd uit voornamelijk klei kan niet gezeefd worden.
- Daarnaast is het zo dat het door de grote hoeveelheid bagger niet mogelijk is om de gehele substantie in één keer te doorzoeken. Daarom gelden 2 stappen:
  - Het op de kant brengen van de specie, waarbij 'op zicht' puin en glas e.d. wordt verwijderd. Daarna verspreidt de agrariër - zoals verplicht gesteld in de keur - de bagger over zijn land.
  - Indien bij de eerste stap oneigenlijke stoffen zijn gevonden, zal het waterschap na melding van de agrariër dat de bagger verspreid is, voor de tweede maal langskomen om in dit geval de verspreide bagger te controleren. De melding moet worden gedaan bij het waterschapsloket.
  - Indien bij de eerste stap geen oneigenlijke stoffen zijn gevonden, maar de agrariër bij verspreiding alsnog oneigenlijke stoffen vindt, dan kan de agrariër dit melden bij het waterschapsloket. Hierna komt een medewerker langs om dit vast te stellen.

1.3 KRW-waterlichamen buiten de onderhoudscyclus

NL19_01_2	Binnenbedijkte Maas
NL19_02_2	Pieterhille Gai/Vissersvliet
NL19_03_2	De Vliet
NL19_04_2	Oud-Belgische Kreek
NL19_05_2	Schuringsche Haven/Venorendiep
NL19_06_2	De Vliet (Bovenloop van de Oude Haven, De Kruis)
NL19_07_2	De Vliet (Bovenloop van de Oude Haven, De Kruis)
NL19_08_2	De Vliet (Bovenloop van de Oude Haven, De Kruis)
NL19_09_2	Oostvliet
NL19_10_2	De Vlietronde
NL19_11_2	Kwaak/Midden Els
NL19_12_2	Meer en Oude Mij
NL19_13_2	Meer en Oude Mij
NL19_14_2	Alwatering Stadspolder
NL19_15_2	Boezemvliet
NL19_16_2	Oostvoornse Meer
NL19_17_2	Breke Meer en Bernisse
NL19_18_2	Alwatering Groot, Voornse West
NL19_19_2	Alwatering Voornse Oost
NL19_20_2	Alwatering Voornse Oost
NL19_21_2	Vierambachtenboezem Oost
NL19_22_2	Kanaal door Voornse
NL19_23_2	Vierambachtenboezem West
NL19_24_2	De Waal (Lijeshmonde)
NL19_25_2	Gemaalocht De Hooge Wasse/Deval
NL19_26_2	Alwatering Oud en Nieuw Keyzerwaard
NL19_27_2	Koelood/lorode Duiker

NL19_41_2	Zuidereindeboezem
NL19_42_2	Havenkanaal Goederreede
NL19_43_2	Haven van Dijkland
NL19_44_2	Haven van Sellenidam
NL19_45_2	Boezem van Oude-Tonoe
NL19_46_2	Alwatering Den Bommel
NL19_47_2	Alwatering Den Bommel
NL19_48_2	Goede Kreek
NL19_49_2	Alwatering Het Oudeland van Oude-Tonoe
NL19_50_2	Alwatering Het Oudeland van Oude-Tonoe
NL19_51_2	Alwatering kern Middellands
NL19_52_2	Alwatering Drieland
NL19_53_2	Alwatering Stelendam
NL19_54_2	Alwatering Witte Brug